

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/135/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7214218646
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2021:7214218646.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a sudkýň JUDr. Oľgy Mičietovej a JUDr. Adriany Murínovej v spore žalobcu D. G., nar. XX.X.XXXX, M., G. Č.. XXXX/XX, zast. JUDr. Jánom Garajom, advokátom, Prešov, Hlavná 137, Prešov proti žalovaným: 1/ U. M., M., Z. F. Č.. XX/A, IČO: 00 691 135 a 2/ F. - U. Y., X. R. E. E. F. E., V., O. F. X, IČO: 30 416 094, o určenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice II, č. k. 36C/128/2014-146 zo 6. marca 2020

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Priznáva žalovanému 1/ a žalovanej 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ prípadne len „súd“) označeným rozsudkom žalobu v plnom rozsahu zamietol (výrok I.) a uložil povinnosť žalobcovi nahradiť trovy konania žalovaného v 1. rade v plnom rozsahu (výrok II.) a nahradiť trovy konania žalovanej v 2. rade v plnom rozsahu (výrok III.).

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že mu za obdobie od 28.6.2012 do 27.6.2014 patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu, a to za pozemky, ktoré žalobca konkrétne vymedzil (voči žalovanému 1/ za parcely zapísané na LV č. XXXXX pre kat. úz, L. U., parc. č. 214/6, 214/9 a 4560/10 a voči žalovanej 2/ za parcely zapísané na tom istom LV č. XXXXX, konkrétne parcely parc. č. 3375/181, 4505/4, 4548/4, 4562/2 a 4563/3) s odôvodnením, že sa na týchto pozemkoch nachádzajú cestné komunikácie patriace žalovaným, pričom neexistuje právny dôvod na takéto užívanie pozemkov. Žalobca žiadal, aby súd po vynesení medzitýmneho rozsudku pokračoval v konaní ustanovením znalca za účelom určenia výšky bezdôvodného obohatenia a následne, aby zaviazal žalovaných na jeho vydanie.

3. Súd citujúc §§ 123 a 451 Občianskeho zákonníka, čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy SR, § 80 Občianskeho súdneho poriadku a §§ 137 a 455 CSP uzavrel a za nesporné v konaní mal skutočnosti, že žalobca je vlastníkom predmetných vymedzených nehnuteľností, na ktorých bližšie nešpecifikovaných častiach pozemkov sú postavené cestné komunikácie vo vlastníctve žalovaného 1/ a štátu, pričom medzi žalobcom a žalovanými nie sú uzavreté žiadne zmluvné vzťahy ohľadom užívania príslušných častí pozemkov žalobcu. Zároveň za sporné a pre rozhodnutie podstatné vymedzil skutočnosti: i/ existenciu prekážky rozhodnutej veci, na ktorú poukázala žalovaná 2/, ii/ otázku, či ide v konaní o určovaciu žalobu (podľa § 80 písm. c/ OSP, respektíve § 137 písm. c/ CSP), iii/ či má žalobca naliehavý právny záujem na vydaní ním navrhovaného rozsudku a iv/ ak existuje naliehavý právny záujem, či a v akom rozsahu užívajú žalovaní predmetné pozemky a v/ či je toto užívanie bezdôvodným obohatením.

Súd vychádzajúc z vykonaného dokazovania oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi a vyjadreniami strán sporu, ako aj s obsahom vo veci vydaného rozhodnutia - uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/148/2017 z 10. decembra 2018 dospel k záveru, že je žaloba neopodstatnená a preto ju v plnom rozsahu zamietol.

Pokiaľ sa týka otázky existencie prekážky rozhodnutej veci, na ktorú poukázala žalovaná 2/ v súvislosti s konaním vedeným na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42C/153/2012, súd vyhodnotil túto obranu žalovanej 2/ za neopodstatnenú, s tým že prekážka rozhodnutej veci neexistuje, čo mal za zrejmé jednak z okruhu účastníkov označeného konania (rozličné strany konania) a tiež zo skutočnosti, že vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, nakoľko žaloba bola pre jej vady odmietnutá.

Pokiaľ sa týka ďalších, súdom za sporné a pre rozhodnutie za podstatné vymedzených otázok, uviedol súd, že v priebehu konania sa vo veci uskutočnilo aj dovolacie konanie, v ktorom dovolací súd vyslovil jednoznačný právny názor, že ide o tzv. určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ pôvodne platného Občianskeho súdneho poriadku. Jedná sa o uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/148/2017 z 10. decembra 2018. Uviedol, že preň bol záväzný právny názor dovolacieho súdu, ktorý vyslovil, že je potrebné skúmať, či existuje naliehavý právny záujem na vydaní navrhovaného rozsudku.

Konštatujúc, že ide o určovaciu žalobu podľa pôvodne platného § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku v súčasnosti podľa § 137 písm. c/ CSP a odvolajúc sa na dlhodobo rešpektovanú súdnu prax uviedol, že určovacia žaloba je opodstatnená iba v prípadoch, že na vydaní navrhovaného rozsudku existuje naliehavý právny záujem, ktorý je potrebné preukázať (v súčasnosti s výnimkou, že by vyplýval z osobitného predpisu, avšak s tým, že v danej veci takýto špeciálny právny predpis neexistuje). Zároveň zohľadnil závery súdnej praxe a to, že žalobca v zásade nemá naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak k porušeniu už došlo, pretože ochranu porušovaného práva je možné dosiahnuť žalobou na plnenie. Uzavrel, že žalobca sa v konaní domáha určenia, že má voči žalovaným právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie jeho nehnuteľností, ktoré určenie má byť podkladom na podanie ďalšej žaloby na plnenie (odkázal na odsek 27. uznesenia NS SR sp.zn. 8 Cdo/148/2017 z 10.12.2018). Z uvedených skutočností mal za zrejmé, že u žalobcu absentuje naliehavý právny záujem na vydaní navrhovaného rozsudku, pretože ochrany svojho práva sa mohol a môže domáhať podaním žaloby na plnenie.

Z uvedeného dôvodu mal žalobu za neopodstatnenú a tiež z uvedeného dôvodu už ani neskúmal ďalšiu spornú otázku o rozsahu a oprávnenosti užívania nehnuteľností žalovanými. Tiež odôvodnil, že ďalšie dokazovanie nevykonal z dôvodu, pretože ho nepovažoval za potrebné, nakoľko žiaden z dôkazov nesmeroval na preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu. Navyše, ani žalobcove návrhy na dokazovanie neboli dostatočne určité, keď ponechal ich vykonanie na zváženie súdu a zároveň poznamenal, že na ich prípadné zabezpečenie mal žalobca dostatok času.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a na základe úspechu žalovaných v spore im priznal voči žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

4. Proti rozsudku podal z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolanie žalobca. Namietal, že si súd nesprávne vyložil pojem naliehavého právneho záujmu. Argumentoval, že naliehavý právny záujem vždy vyplýva z úpravy spoločenských vzťahov, ktoré sú zakotvené v právnych normách a akýkoľvek odklon, nedodržiavanie, obchádzanie, poškodzovanie alebo porušovanie takýchto právnych noriem je vždy dôvodom k uplatneniu subjektívneho práva - nároku žalobcom civilného sporového konania. Mal za to, že pojem naliehavý právny záujem je potrebné vykladať pomocou gramatického a hlavne logického výkladu. Tvrdil, že súd prvej inštancie neodôvodnil svoje myšlienkové úvahy, prečo nepovažuje porušenie Občianskeho zákonníka za dôvod na existenciu naliehavého právneho záujmu ako logickú príčinu uplatnenia nároku žalobcom. Citujúc článok 20 ods. 1 Ústavy SR, § 123 a § 451 Obč. zák. uviedol, že § 451 Obč. zák. vyjadruje všeobecnú zásadu občianskeho práva, podľa ktorej sa nikto nesmie bezdôvodne obohacovať na úkor iného. Bezdôvodné obohatenie je chápané ako záväzok, z ktorého vzniká tomu, kto sa obohatil, povinnosť vydať to, o čo sa bezdôvodne obohatil, a tomu, na ktorého úkor k obohateniu došlo, právo požadovať vydanie predmetu bezdôvodného obohatenia. V rámci zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie pasívne legitimovaný je ten, ktorého majetok sa na úkor druhého neoprávnené zväčšil, alebo u ktorého nedošlo k zmenšeniu majetku, aj keď k tomu v súlade s právom malo dôjsť. Aktívne legitimovaný subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia je ten, na ktorého úkor bolo získané. Uviedol, že podľa jeho právneho názoru, ak nie je v občianskoprávnej rovine upravené všeobecné užívanie verejného priestranstva - pozemnej komunikácie, zahŕňajúcej aj len časti pozemkov vlastnícky patriacej tretej osobe, má to za následok vznik bezdôvodného obohatenia na strane vlastníka pozemnej komunikácie plnením bez právneho dôvodu, pretože, aj keď existuje právny dôvod užívania pozemnej komunikácie, nejde o titul, podľa ktorého by vlastníkovi vzniklo oprávnenie, aby

takéto plnenie zo strany tretej osoby bolo poskytované bezplatne. Z povahy veci vyplýva, argumentoval žalobca, že ním uplatnený nárok obsahuje naliehavý právny záujem odvodený od ustanovení § 123, § 451 a § 489 Obč. zák. a článku 20 ods. 1 Ústavy SR. Odvolal sa a poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR, v ktorom uviedol najvyšší súd, že on - žalobca podal určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ O.s.p., ktorá mala byť podkladom na podanie ďalšej žaloby, žaloby na plnenie podľa § 80 písm. b/ O.s.p. o vydanie bezdôvodného obohatenia, konštatoval, že pokiaľ súd prvej inštancie vyslovil záver o nesprávnom formulovaní žalobného návrhu a odmietol podanie žalobcu podľa § 43 ods. 2 O.s.p., ktoré bolo žalobou podľa § 80 písm. c/ O.s.p., urobil tak nesprávne, nakoľko spor má byť prejednaný meritorne a súd sa mal zaoberať splnením podmienok uvedených v § 80 písm. c/ O.s.p., teda, či je na danom určení naliehavý právny záujem. Žalobca mal určovaciu žalobu vo vzťahu k jeho vôli nasmerovať procesný postup k dvom fázam, a to v prvej fáze vydaniu medzitémneho rozsudku a v ďalšej fáze procesného postupu, ktorej cieľom je vydať rozsudok na plnenie, za celkom zjavnú a opodstatnenú. Argumentoval, resp. uviedol, že nie je možné s určitosťou vedieť z jeho strany vyvodiť objektívny záver o výške uplatňovaného nároku a takéto zistenie môže byť učinené iba zo strany znalcov alebo znaleckých ústavov. Z hľadiska zásady spravodlivého procesu, tvrdil, že je preto namieste, aby pri nemožnosti objektívne bez zákonného nároku sa dozvedieť výšku bezdôvodného obohatenia, ktoré je podkladom pre žalobu na plnenie, podal na všeobecný súd najprv návrh na vydanie medzitémneho rozsudku a následne po jeho vydaní pokračoval v dokazovaní, ktorého cieľom je vydanie rozsudku na plnenie. Mal za nespravodlivé požadovať od neho, aby si sám z vlastnej iniciatívy a hlavne bez zákonného nároku vypracoval znalecký posudok na výšku plnenia. Z uvedeného mal za zrejmé, že si súd absolútne vadne, nesprávne a protiprávne vyložil ním uplatnený nárok. V ďalšej časti odvolania argumentoval, že pokiaľ v § 137 CSP použil zákonodarca slovo „najmä“, to vo svojom význame znamená tiež nevylúčenie iných predmetov a objektov od odosielateľa informácie. Ustanovenie § 137 použitím slovíčka „najmä“ zákonodarca teda zreteľne nevylúčil takú požiadavku žalobcu na všeobecné súdy, ktorá presahuje rámec jednotlivých ustanovení uvedených v § 137 písm. a/ až d/ CSP. Opačný výklad by bol porušením zmyslu výrazových prostriedkov slovenského štátneho jazyka. Uviedol, že po celý čas vysvetľoval súdu prvej inštancie, a z dôvodu jeho protiprávneho postupu musel dokonca ingerovať Najvyšší súd SR, ktorý zreteľne pochopil, že si on - žalobca osobitným druhom žaloby, ktorá nijakým spôsobom neodporuje procesným pravidlám, uplatnil svoj nárok fázovito, kde v prvej fáze z dôvodu právnej neistoty žiadal o vydanie medzitémneho rozsudku, teda určenia, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom jeho cieľom po vydaní medzitémneho rozsudku je žaloba na plnenie, kde bude vydané rozhodnutie o konkrétnej výške plnenia v peniazoch. To znamená, že jeho konečný cieľ, ktorý mieni dosiahnuť v civilnom sporovom procese, je žaloba na plnenie. Zhrnul, že žiada vydať medzitémny rozsudok z dôvodu nemožnosti vyčíslenia výšky plnenia a po nadobudnutí právoplatnosti medzitémneho rozsudku bude preukazovať cestou súdom nariadeného znaleckého dokazovania výšku svojho nároku, ktorý bude podkladom vydania rozsudku na plnenie. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si trovy odvolacieho konania.

5. Žalovaný v 1. rade sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

6. Žalovaný v 2. rade vo vyjadrení k odvolaniu zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, najmä na tom, že nemá pasívnu vecnú legitímáciu v konaní. Citujúc § 3d ods. 5 písm. a/, b/ Cestného zákona uviedol, že nie je správcom predmetnej cesty, a preto nemá pasívnu legitímáciu. K ostatným námietkam žalobcu uviedol, že žaloba na určenie existencie bezdôvodného obohatenia je nehospodárna, pretože existencia bezdôvodného obohatenia sa určuje spolu s výškou bezdôvodného obohatenia v konaní o jeho vydanie a povinnosťou konkrétneho subjektu je vydať toto bezdôvodné obohatenie. Uviedol, že sa žalobca nevyjadril, prečo je nutné na základe samostatnej žaloby najprv určiť existenciu práva na vydanie bezdôvodného obohatenia a až následne určiť jeho výšku. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) na základe odvolania žalobcu, ktoré bolo podané včas a oprávnenou osobou (§§ 362 a 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§§ 355 - 358 CSP) postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi vymedzenými žalobcom (§§ 380 a 365 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie (ako i konanie, ktoré mu predchádzalo) a dospel pri tom k záveru, že rozsudok je dostatočne, presvedčivo a logicky odôvodnený a je vo výroku vecne správny, a preto ho podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

7. Žalobca odôvodnil odvolanie podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP tvrdiac, že rozsudok súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej súd na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu, t.z. na základe skutkového zistenia vyvodzuje aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom je tento odvolací dôvod daný vtedy ak na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu (úplne ju opomenul aplikovať), alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach sporových strán).

9. Odvolací súd nezistil, že by rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci a bol by naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu postačujúcom pre úplné zistenie skutkového stavu, tak ako potrebu jeho zistenia si správne vymedzil označením sporných a nesporných skutočností, vykonané dokazovanie správne vyhodnotil, na jeho základe dospel k správnym skutkovým zisteniam a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver.

10. Žalobca v podanom odvolaní len zotrval na svojom pôvodnom právnom názore, že súd na základe jeho žalobného návrhu mal rozhodnúť medzitimným rozsudkom o určení práva a potom znalecký dokazovaním zistiť výšku nároku žalobcu a na jeho plnenie v zistenej výške zaviazat' žalovaných. Na svoju obhajobu rovnako, len podrobnejšie argumentoval, že na vydaní medzitimneho rozsudku má naliehavý právny záujem. Opomenul však pri tom vychádzať z právneho názoru dovolacieho súdu a tento rešpektovať, že ním podaná žaloba je žalobou určovacou.

11. Súd prvej inštancie zamietol žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na ním požadovanom určení, ktorý žalobca žiadal rozsudkom určiť, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovanými 1/ a 2/ a ďalej navrhoval, aby súd po vynesení medzitimneho rozsudku pokračoval v konaní ustanovením znalca na vypracovanie znaleckého posudku za účelom určenia výšky náhrady a zaviazal žalovaných na vydanie tejto náhrady.

12. Súd prvej inštancie v danom prípade správne postupoval, ak prvotne zisťoval, či je daná existencia prekážky res iudicatae (prekážka rozhodnutej veci), na ktorú poukazovala žalovaná 2/, a to správne posúdil, že táto obrana žalovanej 2/ je neopodstatnená, pretože takáto prekážka rozhodnutej veci neexistuje, čo mal súd za zrejmé jednak z okruhu účastníkov, žalovanou 2/ označeného konania sp. zn. 42C/153/2012, ktoré sa viedlo na Okresnom súde Košice II a tiež zo skutočnosti, že vo veci nebolo meritórne rozhodnuté, nakoľko žaloba bola pre jej vady odmietnutá. Správnosť tohto posúdenia napokon ani nebola žiadnou zo strán namietaná.

13. Súd prvej inštancie následne správne sa zaoberal otázkou, či ide v konaní o určovaciu žalobu (§ 80 písm. c/ OSP) a či žalobca má naliehavý právny záujem na vydaní ním navrhovaného rozsudku. Správne uzavrel (rešpektujúc právny názor Najvyššieho súdu SR ako súdu dovolacieho, vyplývajúci z uznesenia sp. zn. 8Cdo/148/2017 z 10.12.2018, ktorý posúdiac podanie žalobcu podľa obsahu, mal za vyplývajúce z neho, že sa ním žalobca domáha určenia, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovanými 1/ a 2/, že žalobca podal určovaciu žalobu podľa § 80 písm. c/ OSP, ktorá mala byť podkladom na podanie ďalšej žaloby, žaloby na plnenie podľa § 80 písm. b/ OSP o vydanie bezdôvodného obohatenia a uviedol, že spor mal byť prejednaný meritórne a súd sa mal zaoberať splnením podmienok uvedených v § 80 písm. c/ OSP, a teda, či je na danom určení naliehavý právny záujem), že sa jedná o určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ OSP, keďže konanie bolo začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku.

14. Len na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam žalobcu, nestotožniac sa s nimi, odvolací súd dopĺňa:

15. Podľa § 80 písm. c/ OSP, návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

13. Preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je podmienkou úspešnosti určovacej žaloby. Pokiaľ žalobca nepreukáže, že má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, súd zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Určovacia žaloba má preventívny charakter a je spôsobilým procesným nástrojom na ochranu práva v prípadoch, keď sa požadovaným určením vytvorí pevný základ pre právne vzťahy strán sporu a predíde sa ďalším súdnym konaniam. Žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení vtedy, ak bez požadovaného určenia by bolo ohrozené jeho právo alebo jeho právne postavenie sa stalo neistým. Keďže určovacia žaloba má len preventívnu funkciu, smeruje k tomu, aby sa porušeniu práva v budúcnosti predišlo. Z tohto dôvodu žaloba na určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde sa možno domáhať ochrany žalobou na plnenie. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obdo/51/2001: „Pri posudzovaní danosti naliehavého právneho záujmu je významné to, či výrok rozhodnutia o tom, či tu je právny vzťah alebo právo, bude mať za následok zmenu práv a povinností alebo postavenia žalobcu v hmotnoprávných vzťahoch, a to za stavu, že si v danom čase nemôže uplatňovať svoje práva žalobou podľa § 80 písm. b/ O.s.p., t.j. žalobou o splnenie povinnosti, ktorá vyplýva zo zákona, z právneho vzťahu alebo porušenia práva. Zásadne platí, že možnosť podania žaloby na plnenie spravidla vylučuje právny záujem na žalobe určovacej, tento predpoklad však nemožno chápať všeobecne. Ak žalobca môže preukázať, že má právny záujem na tom, aby rozhodnutím súdu bolo určené určité právo alebo právny pomer napriek tomu, že by mohol žalovať priamo na plnenie, nemožno mu určovaciú žalobu odoprieť. Za nedovolenú - pri možnosti žaloby na plnenie - možno považovať určovaciú žalobu len tam, kde by neslúžila potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov. Ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu a môže sa ňou predísť žalobe na plnenie, je určujúca žaloba prípustná aj napriek tomu, že je možná i žaloba na plnenie.“

16. Súd prvej inštancie sa preto dôvodne zaoberal otázkou, či na vydaní navrhovaného rozsudku (na určení práva žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovanými 1/ a 2/) existuje naliehavý právny záujem, ktorý je potrebné preukázať. Správne, vychádzajúc z ustálených záverov súdnej praxe, podľa ktorých žalobca v zásade nemá naliehavý právny záujem na určení, či tu právo je alebo nie je, ak k porušeniu práva už došlo, pretože ochranu porušovaného práva je možné dosiahnuť žalobou na plnenie, uzavrel, že u žalobcu absentuje naliehavý právny záujem na vydaní navrhovaného rozsudku, pretože ochrany svojho práva sa mohol a môže domáhať podaním žaloby na plnenie, ktorý zistený nedostatok naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení bol dôvodom na zamietnutie žaloby.

17. Je teda zrejmé, že súd prvej inštancie zistené skutočnosti správne právne posúdil, keď vzhľadom na tvrdenia žalobcu, že má voči žalovaným pohľadávku z titulu bezdôvodného obohatenia za bezdôvodné užívanie jeho nehnuteľností (časť III. žaloby), to znamená, že k porušeniu práva už došlo, konštatoval neexistenciu, resp. nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení, že mu patrí právo na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie jeho nehnuteľností bez právneho dôvodu žalovanými 1/ a 2/. Žalobca sa mohol a mal domáhať ochrany svojho práva žalobou na plnenie.

18. Neexistuje a ani neexistoval žiaden relevantný právny dôvod na to, aby súd v danej veci rozhodoval najskôr len o základe veci a o určení práva a následne ustanovoval znalca na vyhotovenie znaleckého posudku za účelom určenia výšky náhrady a na vydanie takto znaleckým dokazovaním určenej náhrady zaviazal žalovaných plnením v prospech žalobcu.

19. Pokiaľ sa jedná o odvolacie argumenty žalobcu, ktorý v odvolaní v podstate sám uviedol (a zároveň sa celým odvolaním i prelína), že jeho konečným cieľom, ktorý mienil v konaní dosiahnuť je žaloba na plnenie a žiada vydať medzitémny rozsudok z dôvodu nemožnosti vyčíslenia výšky plnenia a po právoplatnosti tohto rozsudku bude preukazovať cestou súdom nariadeného znaleckého dokazovania výšku svojho nároku, ktorý bude podkladom vydania rozsudku na plnenie, vymykajú sa zákonným dôvodom pre vydanie medzitémneho rozsudku.

20. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 10. júla 2014, sp. zn. 5 Cdo 160/2014: „Medzitémny rozsudkom sa rozhoduje o tom, či je základ nároku daný, dôvodný, resp. opodstatnený. Základom predmetu konania budú všetky okolnosti determinujúce výšku predmetu konania, teda všetky tie skutkové a právne otázky, od ktorých posúdenia závisí výška uplatneného nároku s výnimkou samotnej výšky nároku (R V/1968). Následne po právoplatnosti medzitémneho rozsudku súd konečným

rozsudkom rozhodne už len o výške uplatneného nároku, pričom v tomto konaní súd už nemôže posudzovať otázky, ktoré sa týkajú samotného základu nároku z dôvodu prekážky res iudicatae.“

21. Medzitýmny rozsudok neslúži tak, ako sa domáha žalobca ako podklad pre vyčíslenie nároku pre účely žaloby na plnenie.

22. Tak ako žalobca svoj žalobný petit formuloval, ani sa o návrh na vydanie medzitýmneho rozsudku nejedná, keďže ani napriek výzve súdu prvej inštancie na odstránenie väd, presnú výšku bezdôvodného obohatenia, ktoré žiada vydať od žalovaných, neuviedol.

23. V danej veci i najvyšší súd (dovolací) ustálil, že sa jedná o určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c/ OSP a preto súd prvej inštancie správne skúmal existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení a keďže žalobca ju nepreukázal, dôvodne a správne žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení zamietol. Odvolací súd preto rozsudok ako vecne správny potvrdil.

24. Podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodol i o trovách odvolacieho konania a to podľa § 255 ods. 1 CSP priznal žalovaným 1/ a 2/, ktorí boli v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešní právo na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal.

25. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 15. apríla 2021 o 9:25 hod. v pojednávacej miestnosti Krajského súdu v Košiciach, č.dv. 215, o ktorej skutočnosti bol vopred vyvesený oznam na úradnej tabuli a zároveň zverejnený na webovej stránke tunajšieho súdu dňa 8.4.2021.

26. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom.

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania.

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania.